

Evolution – eller Intelligent Design?

En lettilgængelig indføring

Af Holger Daugaard

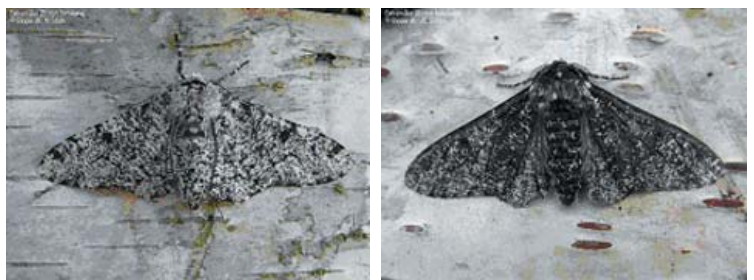
I de sidste 150 år har den fremherskende teori til forklaring af livets oprindelse og mangfoldighed været evolutionsteorien. Siden Darwin fremsatte sine tanker i bogen "Arternes oprindelse" i 1859, har de vundet indpas overalt i den videnskabelige verden. I dag vil mange forskere såvel som almindelige mennesker umiddelbart nok mene, at teorien om evolution er endeligt bevist. Men er den det? Og er der ikke andre troværdige alternativer til evolutionsteorien? Det skal vi se på i denne artikel.

Evolution

Teorien om evolution hævder, at livet fra en simpel begyndelse over mange millioner af år har udviklet sig til den ufattelige mangfoldighed, vi ser i dag. De drivende mekanismer i denne proces er henholdsvis mutationer og naturlig selektion. Mutationer er ændringer i arvelige egenskaber, og de sker over alt i levende organismer med mellemrum. De allerfleste mutationer er skadelige

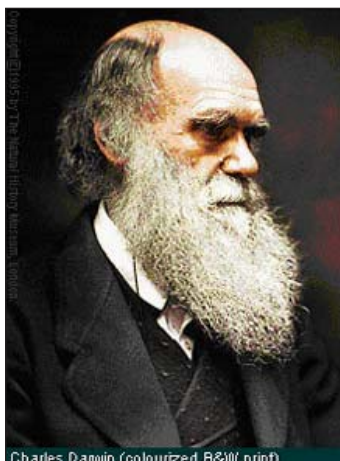
Darwins tese "Survival of the fittest" sikrer overlevelse af de hurtigste og bedst udrustede organismer.

Lys og mørk birkemåler – naturlig selektion?

Hunderacer – eksempel på kunstig selektion

Charles Darwin – evolutionsteoriens fader

og kan i mennesket f.eks. føre til fosterskader eller kræft. Men det hævdes, at der en sjælden gang sker positive mutationer, som gør organismene bedre egnede eller tilfører dem nye egenskaber. Den naturlige selektion er så mekanismen, der sørger for, at organismer med de nye positive træk videreføres på bekostning af de andre – med Darwins ord: “The survival of the fittest”. Og efterhånden opstår på denne måde nye arter af planter og dyr.

Det lyder umiddelbart overbevisende – men er fortsat meget omdiskuteret. Eksempler på naturlig selektion kan vi let finde, men vi mangler stadig at se konkrete eksempler på positive mutationer, som er opstået spontant i vor tid. Trods massevis af genetiske forsøg i de sidste årtier på at fremprovokere positive mutationer i planter eller dyr med f.eks. bestråling, er det endnu ikke lykkedes! Alt, hvad man har fået ud af dette, er skadelige eller dødelige ændringer. Og hvad mere er: Mutationer og naturlig selektion kan ikke forklare, hvordan livet er blevet til. Disse mekanismer virker først, når de levende organismer er der. Evolutionsteorien er fortsat helt utilstrækkelig til forklaring af livets oprindelse. Og jo større viden vi får om de yderst komplekse mekanismer, der findes inde i selv den mest simple bakteriecelle, jo mere umulig forekommer tanken om, at livet skulle være blevet til af sig selv.

Intelligent Design

I de senere år er der derfor fremkommet en alternativ teori om Intelligent Design (ID). Det er en teori, som tager udgangspunkt i den videnskabelige forskning. På Darwins tid regnede man en celle for at være en klat gele bestående af protein, men i dag ved vi mere! Ser vi f.eks. på alle de komponenter, der skal virke sammen for at få en levende celle til at fungere, så er det tydeligt, at en gradvis udvikling – som den Darwin forudsatte – kommer til kort. Hvert lille udviklingskridt skal nemlig øge kompleksiteten af cellen og dermed øge dens evne til at overleve. Ganske på tilsvarende måde som med en bil: Om den véd vi, at den aldrig ville kunne køre, hvis hjul, aksler, batteri eller andre vitale dele mangler. En bil peger tydeligt på at være resultat af design, dvs. planlægning, og det samme viser en levende celle med de millioner af komplekse strukturer, som den – og alt levende – indeholder. I takt med at forskningen øger vores viden om den ufatteligt komplekse natur, øges styrken af den videnskabelige idé om Intelligent Design for hver dag, der går.

Er ID-teorien religiøs?

Nej – det er den egentlig ikke. ID tager udgangspunkt i forskningsresultaterne og den kompleksitet, de viser. Ligesom når det drejer sig om arkæologiske fund, kan vi genkende, når der har været en intelligens bag det, vi

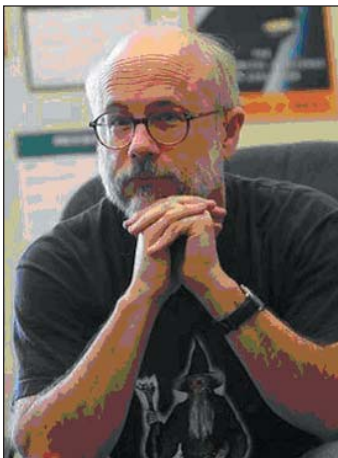
Adams skabelse – skabelse, ikke intelligent design!

finder. Påvisning af intelligens er altså en naturlig slutning med baggrund i det, vi observerer. ID beskæftiger sig ikke med, hvilken intelligens eller kraft der kan være tale om, men konstaterer blot det påviselige design. Det lukker selvfølgelig op for en religiøs fortolkning, men det er ikke anderledes end, at evolutionismen appellerer stærkt til den ateistiske tro. Vor tids måske største ateist, Richard Dawkins, skriver i sin bog “The Blind Watchmaker”, at “det før Darwin var umuligt at være en intellektuelt tilfredsstillet ateist”. Det var, fordi man med Darwin endeligt havde udelukket en guddom fra naturens forklaringer.

Det er uholdbart at afvise såvel ID som evolutionsteorien alene på det grundlag, at de har potentiale til en religiøs tolkning. De må bedømmes på deres evne til at forklare videnskabelige fænomener. ID – ligesom materialistisk evolutionisme – er en videnskabsteoretisk position, som kan give anledning til opbygning eller formulering af videnskabelige forklaringer.

ID er en teori, der ikke udelukker en udefra kommende intelligens på samme måde, som den materialistiske evolutionisme gør det. Hvis ID fører til en bedre beskrivelse af virkeligheden, så bør den grundantagelse naturligvis foretrækkes frem for evolutionismen. I anden række kan man så drøfte det ikke-videnskabelige spørgsmål om religiøs fortolkning, hvis man ønsker det.

Ideen om ID har vundet mange tilhængere gennem de senere år, ikke mindst fordi den går på tværs af religions- og andre skel. En af de personer, der har haft en meget stor rolle i udbredelsen af ID, er biokemikeren Michael Behe, idet han i 1996 udgav bogen “Darwin’s Black Box”. Heri hævder han, at de sidste årtiers eksplosion i viden angående den levende celledes biokemiske processer og strukturer udgør en enorm udfordring for den evolutionistiske antagelse om, at alt er udviklet gradvist og tilfældigt. “Den biokemiske verden peger på en bestemt manifestation snarere end gradvis evolution, intelligent design snarere end tilfældigt sammenstræf”, skriver han. Behe er selv katolik, men anvender strengt videnskabelige argumenter i sin bog. Han hævder, at de komplekse strukturer, der findes i den levende celle, nødvendigvis må have fungeret i sammenhæng fra begyndelsen.

Michael Behe – en af de førende ID- fortalere.

Er ID-teoriene imod evolution?

Nej – egentlig ikke. Der findes elementer i evolutionsteorien, som giver en god forklaring på dynamikken i livets forandring. For eksempel gør teorien rede for, at mindre grupper af planter eller dyr, der af forskellige årsager isoleres fra resten af deres artsfæller, ofte er udsat for større genetiske ændringer. Det svarer til indavl, hvor vi også kan se mærkelige resultater. Og Darwins oprindelige idé om naturlig selektion er fortsat

brugbar. Men evolutionsteorien indeholder desværre også elementer af mere filosofisk karakter, og de skal ikke have lov til at stå uimodsagt som “fakta” og “god videnskab”. ID kan give anledning til en formulering af nogle bedre bud på, hvordan kompleksitet kan opstå, end dem, Darwin gav os for 150 år siden.

Er ID og skabelsestro det samme?

De nye ID-teorier er bredere formuleret og mere “neutrale” religiøst set i forhold til den mere klassiske skabelsestro, der tager udgangspunkt i Bibelens skabelsesberetning. Ved ID tages der ikke stilling til, hvem “designeren” er. Nogen kunne måske derfor mene, at ID er for udvandet, og at man ikke “tør” kalde tingene ved deres rette navn. Mange evolutionister kalder da også ID-teoriene for “ny vin på gamle flasker”, med andre ord “skabelsestro i ny forklædning”. Men der er en afgørende forskel på skabelsestro og ID-teorien, og det er *udgangspunktet for synspunkterne*. For en skabelsestro-ende er Gud skaberen, uanset hvad videnskaben påstår. En ID-tilhænger tager derimod udgangspunkt i videnskaben og argumenterer ud fra denne. Det er tankevækkende, at det netop er de sidste årtiers mikrobiologiske forskning, der har fået ID-teoriene på banen.